الدولة الإسلامية

ديوان الجند

خلافة على منهاج النبوة

خىلافەت زىمىنىدىكى مۇجاھىدلارنىڭ نامازنى مەسجىدلەردە
ئادا قىلىشى ۋە ئۇنىڭ ئۆزرىلىرى توغرىسىدا !

ئەسكىرى قازى :أبو البراء المهاجر

خىلافەت نۇرى تەرجىمە گۇرۇپپىسى

1436/07/08 -ھىجرىيە

بسم الله الرحمن الرحيم

ئەسسالامۇ ئەلەيكۇم ۋەرەھمەتۇللاھى ۋە بەرەكاتۇھ .
سىلەردىن تۆۋەندىكى خەتنىڭ مەزمۇنىغا ئاساسەن شەرئى ئەمىر تەلەپ قىلغان ئۇنىڭدا كەلگەن نەسىھەتلەرگە ئاڭلىق رىئايە قىلىشىڭلارنى سورايمىز .
بىز تەۋپىق ئاللاھ بىلەن (يەنى توغرىغا مۇۋەففەق قىلىش ئاللاھ تەرەپتىن) دەيمىز ، بۇخارى (رەھىمەھۇللاھ) ئۆزىنىڭ سەھىھ كىتابىدا جامائەتلىك ناماز ئۇقۇشنىڭ ۋاجىبلىقى توغرىسىدا دەپ بىر باب تۈزگەن .
ئەبۇ ھۇرەيرە رەزىيەللاھۇ ئەنھۇدىن ، رەسۇلۇللاھ (س ئە ۋ) مۇنداق دىگەن : جېنىم ئىلكىدە بولغان ئاللاھ بىلەن قەسەمكى ، ھەقىقەتەن مەن ئۇتۇن توپلاشقا بۇيرىسام ، ئۇتۇن يىغىلسا ، ئاندىن نامازغا ئەزان توۋلاشقا بۇيرىسام ، ئاندىن بىر كىشىنى بۇيرىسام كىشىلەرگە ئىمام بۇلۇپ تۇرسا ، ئاندىن مەن نامازغا جامائەتكە چىقمىغان كىشىلەرنىڭ ئارقىسىدىن بېرىپ ئۇلارنىڭ ئۇستىگە ئۆيلىرىنى كۆيدۇرۇپ ئوت قۇيۋەتسەم دەپ مەقسەد قىلدىم .ئاللاھ بىلەن قەسەمكى ئۇلارنىڭ بىرى سىمىزرەك بىرەر تال سۆڭەكنى ياكى قوينىڭ پاقالچىقىنىڭ ئارىسىدىنكى ياخشىراق ئازغىنە گۆشنى تاپالىشنى بىلسە ئەلۋەتتە خۇپتەم نامىزىغىمۇ كىلەتتى ، (لېكىن شۇنچىلىك پايدا -نەپ بۇ دۇنيادا بولمىغاچقا ئۇلار كەلمىدى ، ھازىرمۇ شۇ) [بۇخارى 608-ھەدەس ، نەسەئى 839-ھەدىس ، مۇسلىم مالىك توپلىغان سەھىھ .]
ئەبۇ ھۇرەيرە رەزىيەللاھۇ ئەنھۇ مۇنداق دەيدۇ : رەسۇلۇللاھ (س ئە ۋە) نىڭ قېشىغا بىر ئەما كىشى كىلىپ : ئي ئاللاھنىڭ ئەلچىسى !مىنى نامازغا يىتىلەپ ئاپىرىدىغان كىشىم يوق دەپ نامازنى ئۆيىدە ئۇقۇشقا رۇخسەت قىلىشنى سورىدى ، رەسۇلۇللاھ (س ئە ۋ) ئۇ كىشىگە رۇخسەت بىرىپ بۇلۇپ ئۇ كىشى ئارقىسىنى قىلىپ ماڭغاندا ئۇنى چاقىرىپ : سەن نامازغا توۋلانغان ئەزاننى ئاڭلامسەن ؟ دىدى ئۇ كىشى ؛ ھەئە ئاڭلايمەن دىۋىدى ئۇنداق بولسا چاقىرىققا ئاۋاز قۇشۇپ مەسجىدكە كەلگىن دىدى [مۇسلىم توپلىغان سەھىھ ھەدىس]

ئابدۇللاھ مۇنداق دىدى : بىز جامائەت نامىزىدىن مۇنافىقتىن باشقىسى ئايرىلمايدۇ دەپ قارايتتۇق ، ئەگەر بىرەر كىشى جاما ئەت نامىزىدىن ئايرىلسا ئۇنىڭ مۇنافىق ياكى كىسەللىكى بىلىنىدى . ئەگەر كىسەل بولسا ئىككى ئەرنىڭ ئوتتۇرىسىدا (ئىككى ئەرگە يۆلىنىپ تۇرۇپ) جامائەت نامىزىغا كىلەتتى ، ۋە ئۇ مۇنداق دىدى : پەيغەنبەر ئەلەيهىسسالام بىزگە ھىدايەت يوللىرىنى ئۆگەتتى ، شەكسىز ھىدايەت يولىنىڭ جۈملىسىدىن ئۇنىڭدا ئەزان ئۇقۇلغان مەسجىدتە ناماز ئۇقۇش .

بۇخارى (رەھىمەھۇللاھ) جامائەتلىك نامازنىڭ پەزىلىتىنىڭ بابى دەپ بىر باب تۈزدى .

ئەسۋەد : ئەگەر جامائەتنى يۇقۇتۇپ قويسا يەنە بىر مەسجىدكە باراتتى ، ئەنەس ئىبنى مالىك ھەققىدە مۇنداق بىر قىسسە بار : ئەگەر مەسجىدتە ناماز ئۇقۇلۇپ بولغان بولسا قايتا ئەزان ئۇقۇپ ۋە تەكبىر ئۇقۇپ جامائەت نامىزىنى ئۇقۇيتتى .

ئىبنى ئۆمەر رەزىيەللاھۇ ئەنهۇدىن : پەيغەمبەر ئەلەيهىسسالام مۇنداق دىدى : جامائەت بىلەن بىللە ئۇقۇغان ناماز يالغۇز ئۇقۇغان نامازدىن 27ھەسسە ئەۋزەل ۋە ئۈستۈن قىلىندۇ. [مۇسلىم رىۋايەت قىلغان]

بۇخارى (رەھىمەھۇللاھ) جامائەت نامىزىنىڭ ۋاجىبلىقىنى تاللىدى ، ئۇ ئىلىم ئەھلىنىڭ سۆزلىرىنىڭ ئەڭ توغرىسىدۇر ، ئاندىن كيىن ئۆلىمالار مەسجىدكە جۈمە نامىزىغا جامائەت بۇلۇپ ھازىر بۇلۇشنىڭ ۋاجىبلىقىنى ئايرىغان ئەھۋاللارنى سۆزلىدى ، تۆۋەندە قانائەتلىنەرلىك تىكىست (يەنى ھەدىس) ۋە ئۇنىڭ شەرھى بار ،

[جۈمە ۋە جامائەتنى تەرك ئىتىشنىڭ رۇخسەت قىلىنغان ئۆزرىلىرى توغرىسىدىكى بۇلۇم]

جۈمە ۋە جامائەتنى تەرك ئىتىشتە كىسەللىك ئۆزرە بولىدۇ ، چۈنكى پەيغەمبەر ئەلەيهىسسالام— كىسلى ئېغىرلاپ كەتكەن ۋاقىتتا مەسجىدتىن ئايرىلىپ ئەبۇ بەكرىنى بۇيرۇۋتلار كىشلەرگە ناماز ئۇقۇپ بەرسۇن دىگەن [بىرلىككە كەلىنگەن ھەدىس]

(2)جۈمە ۋە جامائەتنى تەرك ئېتىشتە ھادىسلەردىن قورقۇش ئۆزرە بولىدۇ ،

ئىبنى ئابباس رەزىيەللاھۇ ئەنھۇدىن مۇنداق رىۋايەت قىلىنىدۇ : پەيغەمبەر ئەلەيھىسسالام مۇنداق دىگەن «ئۆزرە قورقۇش ۋە كىسەلدۇر » قورقۇش زىيادە قاتتىق بولسا ئۆزرە (كافىرلارنىڭ تۇتۇۋېلىشىدىن ۋە ئېغىر مۇسىبەتلەرنىڭ كېلىشىدىن قورققانغا ئوخشاش) كىسەللىك ئېغىر بولسا ئۆزرە بولىدۇ ، (ئەگەر كىسەل مەسجىدكە كېلىش بىلەن مەيلى ماشىنا بىلەن ياكى باشقىلار يېتىلەپ كەلسۇن كىسەل ئېغىرلاپ كەتمەيدىغان ھالەتتە بولسا ئۆزرە بولمايدۇ) جۈمەگە جامائەت بۇلۇش زۆرۈر بولغانلىقى ئۈچۈن كىسەل ۋە قورققۇچى مەجبۇرلىماستىن (يەنى ئۆز-ئۆزىنى مەجبۇرلىمىغان ھالەتتە) جامائەت بۇلۇشى زۆرۈر بولىدۇ ،

ئەمما كىسەل بىلەن ئۆزرىدار بۇلۇپ جۈمە ۋە جامائەتتى چۈشۈپ قېلىش گۇناھ ھېساپلانمايدۇ ، ئەگەر ئۇ كىشى مەسجىدتە بولسا ئۇنىڭغا مۇشەققەت بولمىغانلىقى ئۈچۈن (يەنى مەسجىدكە بېرىشقا قىينچىلىق بولمىغانلىقى ئۈچۈن) جۈمە ۋە جامائەت زۆرۈر بولىدۇ .

(3) مەھپۇسقا ئوخشاش جۈمە ۋە جامائەتكە ھازىر بۇلۇشتىن چەكلەنگەن كىشى جۈمە ۋە جامائەتنى تەرك ئېتىشتە ئۆزرىدا ھېساپلىنىدۇ ،ئاللاھ تائالا مۇنداق دەيدۇ: {ئاللاھ ھېچكىمنى تاقىتى يەتمەيدىغان ئىشقا تەكلىپ قىلمايدۇ} [سۈرە بەقەرە 286-ئايەت]

(4)جۇمە ۋە جامائەتنى تەرك ئېتىشتە ئەككى نىجىسلىقتىن (يەنى چوڭ—كىچىك تەھارەتتىن) ياكى بىرىدىن ساقلىنالمايدىغان (يەنى تەھارەت تۇتالماسلىق كېسىلىگە گىرىپتار بولغان)كىشى ئۆزرىدار ھېساپلىنىدۇ ، چۈنكى تاھارەتنى تۇتالماسلىق نامازنىڭ خۇشۇ ۋە مۇكەممەللىكتىن چەكلەيدۇ ، ياكى تاماقنىڭ ھازىر بۇلۇشى قىرسىقىنىڭ بەك تۇيۇپ كېتىشى ئۆزرە بولىدۇ ، ئەنەس رەزىيەللاھۇ ئەنھۇدىن : پەيغەمبەر ئەلەيھىسسالام مۇنداق دىدى «:سىلەر نامازغا ئالدىرماڭلار ھەتتا تاماقتىن بىكار بولمىغىچە » [بۇخارى—مۇسلىم رىۋايەت قىلغان]

ياكى سەھرادا كالا قويلىرىنى يۇتتۇرۇپ قويغانغا ئوخشاش ئۆزىنىڭ مېلىنى يۇتتۇرۇپ قۇيۇشتىن قورقۇش (يەنى ئۇ كىشىدىن باشقا چارۋىلارغا قارايدىغان ئادەم يوق)

ياكى تۇنۇردىكى ناننىڭ كۆيۈپ كېتىشىدىن ياكى ئاشپەزنىڭ تائاملارنى كۆيدۇرۇپ قۇيۇشىدىن قورقۇشى ، ياكى بىرەر ئۇرۇندا يۈك تاقلىرىنىڭ يۇتۇپ كېتىشىدىن قورقۇش ، ياكى ئۆزىنىڭ نەرسە كېرەكلىرىنى يۇتتۇرۇپ ياكى قۇلىنى يۇتتۇرۇپ قۇيۇپ ئۇنىڭ تېپىلىشىدىن ئۈمۈد بار كىشىگە ئوخشاش . ، ياكى سەپەردىن كەلگەن ئەگەر نەرسىلىرىنى ۋاختىدا تېپىۋالمىسا يۇتۇپ كېتىدىغان شارائىتتا بولسا بۇلارنىڭ ھەممىسى بولىدۇ .

ئىبنى تەيمىييە (رەھىمەھۇللاھ) مۇنداق دىگەن : تېپىلىشىدىن ئۈمۈد بولغان نەرسىلەرنى تەرك ئېتىپ جۇمە نامىزىنى ئۇقۇپ جامائەتنى لازىم تۇتۇش ئەۋزەل چۈنكى ئاللاھنىڭ دەرگاھىدىكى نەرسە ياخشىراق ۋە مەڭگۈلۈكتۇر ، گاھىدا ئۇنىڭ ئەنسىرىشى ئىسقاتمايدۇ ،

ياكى ئۆز تۇرمۇشتا ئۇنىڭغا ھاجەت بولغان مالدا زىيان يېتىشتىن قورقۇش ئۆزرە بولىدۇ ،

08-07-1436-هـ

(5)ياكى ئۆزىنىڭ ئىززىتىنى قوغداش ياكى ئۆزىنى ئىتىزىغا سۇ ئالغان بولسا لېكىن ئۇنى تاشلاپ قويسا ئېتىز ۋەيران بولىدۇ بولسا ، ئەگەر قۇرىغان نەرسىلەرنى ساقلىغۇچى بولسا (ئۈزۈم ۋە خورمىغا ئوخشاش ئەگەر ئۇنىڭ ئۈستىنى ياپمىسا يامغۇر يېغىپ نەرسىلەر زايا بۇلۇپ كىتىدۇ) بۇ ئىشلار ئۆزرە بولىدۇ . چۈنكى ئۇنىڭدىن كىلىدىغان مۇشەققەت يامغۇرنىڭ سەۋەبى بىلەن كىيىمنىڭ هۆل بۇلۇپ ئۇنىڭغا كىلىدىغان مۇشەققەتتىن ئېغىرراق ، يامغۇر بىرلىككە كىلىنگەن ئۆزرىدۇر ،

پەيغەمبەر ئەلەيهىسسالام مۇنداق دەيدۇ : يامغۇرلۇق كېچىدە ئۍ بىلال ناماز ئۆيدە دىگىن (يەنى نامازنى ئۆيدە ئادا قىلىڭلار)»

ئىبنى ئۇقەي مۇنداق دىدى : مالنى يۇقۇتۇپ قۇيۇشتىن قورقۇش جامائەتنى تەرىك ئىتىشتە ئۆزرىدۇر ئەگەر ئۇنىڭ سەۋەبىدە قەستەنلىك بولمىسا (يەنى سەۋەب تەقدىر بىلەن بولغان بولسا) ،

(6) ئۇزىنىڭ هەمراهى ياكى يېقىنلىرىنىڭ ئۇلۇمگە هازىر بولالماسلىقتىن قورقسا ئۇ ئىككىسىگە كۇتكۇچى بولغانلىقى ئۇچۇن جۇمە نامىزىنى تەرىك ئىتىش ئۆزرە بولىدۇ ، مىسباھ مۇنداق دىدى : ئەگەر كىسەلنىڭ قېشىدا هالىدىن خەۋەر ئالىدىغان باشقا ئادەم بولمىسا جامائەتنى تەرىك ئىتىشتە ئۆزرە بولىدۇ ،

چۈنكى ئىبنى ئۆمەر سەئىد ئىبنى زەيدنى جۇمە ئۇچۇن تەييارلىق قىلىۋاتقان هالىتىدە چاقىرىپ ئەقىقغە ئېلىپ باردى جۇمە نامىزىنى تەرىك ئەتتى

(7)مەھرۇم قىلىش ياكى ئۆز نەفسىگە كىلىدىغان زىياندىن قورقسا ، ياكى زالىم ھۆكۈمراندىن يېتقۇچ ھايۋاندىن ،قاراقچىدىن ، تەلەپ قىلىنىدىغان پۇلدىن (يەنى يېنىدا بەگىلى ھېچ نەرسە يوق بىرىدىغان مۆھلىتى توشمىغان ئەگەر كۆرمىسە سورىمايدىغان ، ئەگەر بىرىشكە قادىر بولسا بۇ ئۆزرە بولمايدۇ ،) ، ياكى ھەققىنى ئالالماسلىقتىن قورققان بولسا چۈنكى قىيىنچىلىقتا قويغۇچى زالىمدۇر ، يۇقارقى ئىشلار جامائەتكە ھازىر بولالماسلىققا ئۆزرە بولىدۇ ،

(8) مۇباھ بولغان سەپەرلەردە ھەمراھلىرىنى يۈتتۈرۈپ قۇيۇشتىن قورقسا جامائەتكە ھازىر بولالماسلىققا ئۆزرە بولىدۇ ، چۈنكى ئۇ كىشىگە ئاشۇ ئىشلاردا زىيان بار

(9)مۈگدەپ قىلىپ نامازنىڭ ۋاقتىنى ئۆتكۈزۈپ قۇيۇپ ئىمام بىلەن ئۇقۇيالماسلىقتىن قورقسا بۇ جامائەتنى تەرىك ئىتىشكە ئۆزرە بولىدۇ ، چۈنكى بىر ئەر مۇئاز بىلەن بىللە ناماز ئۇقۇدى مۇئاز نامازنى ئۇزۇن ئۇقۇغانلىقى ئۈچۈن ئۇ كىشى ئايرىلىپ ناماز ئۇقۇدى ،

بۇ ئىشلار پەيغەمبەر ئەلەيھىسسالامغا خەۋەر قىلىنغاندىن كىيىن ئىنكار قىلمىدى ،

(10)جامائەتنى كۈتۈپ تۇرۇش بىلەن (يەنى سۇ يوق تەھارەتنى سۇنۇپ كىتىشىدىن قورقۇش ئۆزرە بولىدۇ ، سەبىر قىلىش ئۇخلاپ قالماسلىققا تىرىشىش نامازنى جامائەت بىلەن ئۇقۇش ئەۋزەل جامائەتنىڭ پەزىلىتى ئۇستۇن بولغانلىقى ئۈچۈن ،

(11) قاراڭغۇ كىچىدە يامغۇر ياكى قاتتىق شامال جامائەتنى تەرىك ئىتىشتە ئۆزرە بولىدۇ

هـ-1436-07-08

ئىبنى ئۆمەر رەزىيەللاھۇ ئەنھۇ مۇنداق دەيدۇ : سەپەردە ئارمىزدا پەيغەمبەر ئەلەيھسسالام بار ئىدى قاتتىق سوغۇق ياكى يامغۇر دا ئەزان ئوقوغۇچى سىلەر نامازنى يۈك - تاقلىرىڭلارنىڭ قېشىدا ئوقۇڭلار ئوقۇڭلار دىدى ،[بىرلىككە كىلىنگەن ھەدىس]

مۇسلىم ئۆزىنىڭ سەھىھ كىتابىدا زىيادە قىلدى ئىبنى ئابباس رەزىيەللاھۇ ئەنھۇدىن : ئۇ قاتتىق يامغۇر ياققان جۇمە كۈنىدە مۇنداق دىدى :ئەگەر سەن "اشهد ان لا اله الا الله ' اشهد ان محمدا رسول الله " دەپ بولغاندىن كىيىن نامازغا كىلىڭلار (يەنى حي على الصلاة) دىمىگىن نامازنى ئۆيدە ئوقۇڭلار دىگىن دىدى ، كىشىلەر ئىبنى ئابباسنىڭ سۆزىنى ئىنكار قىلغاندەك ئىپادە بىلدۇردى ئىبنى ئابباس سىلەر ئاشۇنىڭدىن ھەيران بولۋاتامسىلەر ھەقىقەتەن بۇنى مەندىن ياخشىراق كىشى (يەنى رەسۇلۇللاھ) قىلغان ئىدى ،

شەكسىز مەن سىلەرنىڭ لاي—پاتقاقتا قىينىلىپ قېلىشىڭلارنى خالىمىدىم ،

(12)قاتتىق ئىسسىق ئۆزرىدۇر ، چۈنكى قاتتىق ئىسسىق نامازدا خۇشۇنى كەتكۈزىدىغان نەرسىلەرنىڭ جۈملىسىدىندۇر

(13)يەر تەۋرەش ئۆزرىدۇر ، ئەبۇ مەئالى مۇنداق دىگەن : تەۋرەش قورقۇنۇشنىڭ قاتارىدىندۇر ،

(14) مەسجىدكە سامساق پىيازنى خام يىگەن ئادەمنىڭ ھازىر بولۇشى مەكرۇھتۇر ، ھەتتا ئۇنىڭ پۇرىقى كەتكەنگە قەدەر ، پەيغەمبەر ئالايھسسالام مۇنداق دىگەن :«كىمكى بۇ پۇرقى نىجىس تاماقتىن يىسە بىزنىڭ مەسجىدلىرىمىزگە يېقىن يولىمىسۇن »

ئىلىم ئەھلى سۆزلىگەن ئۆزرىلەرنىڭ قاتارىدىن ئىلگىركىدەك ئۆز نەفسىگە ياكى ئۆز مېلىغا ياكى ئۆزىنىڭ مەھرۇم قېلىشى (يەنى نەرسىلىرىنى يوٗتتۇرۇپ قوٗيوٗشىدىن قورقوٗش ئۆزرىدوٗر) ئاشوٗ ئۆزرە (قورقوٗش) قاتارىغا كىرىپ كىتىدوٗ ، موٗسوٗلمانلار ۋە ئىسلامى دۆلەتنىڭ خىزمىتىنى قىلىش جەريانىدا ماقارلىرى ئاشكارلىنىپ ئوٗنىڭ خىزمىتىنىڭ ماھىيتى ئاشكارلىنىپ موٗجاھىدلارنىڭ خىزمەت لاھيىسى ئاشكارە بوٗلوٗپ (يەنى كافىرلارنىڭ - ساتقىنلارنىڭ بومباردىمان قىلىشى ئېھتىمالى بولسا ئاشوٗ ماقارنى ھىمايە قىلىش ئاشوٗ ئىشلاردىن قورقوٗش يوٗقارقى ئۆزرە قاتارىغا كىرىدوٗ ، لىكىن موٗجاھىدلارغا نامازنى ئۆز ۋاقتىدا ئادا قىلىپ ئۆزى جامائەت بوٗلوٗپ ئوٗقوٗشى ۋاجىپ ، ئاللاھ تائالا موٗنداق دەيدوٗ :

{شوٗبھىسىزكى ناماز موٗئمىنلەرگە ۋاقتى بەلگىلەنگەن پەرىز قىلىندى ، }

ئاشوٗ تەرتىپلىك سوٗننەتلەر بىلەن كەم يەرلەرنى توٗلوٗقلاش موٗستەھەب پەيغەمبەر ئەلەيھىسسالامنىڭ ئايالى ئوٗمموٗ ھەبىبە رەزىيەللاھوٗ ئەنھا موٗنداق دىدى : مەن پەيغەمبەر ئەلەيھىسسالامنىڭ موٗنداق دىگەنلىكىنى ئاڭلىغان ئىدىم «موٗسوٗلمان بەندە ھەركوٗنى ئاللاھ ئوٗچوٗن پەرىز نامازدىن باشقا 12رەكئەت نەفلە ناماز ئوٗقوٗسا ئاللاھ ئوٗ كىشى ئوٗچوٗن جەننەتتە بىر ئۆي بىنا قىلدى ياكى جەننەتتە بىر ئۆي بىنا قىلىندى »ئوٗمموٗ ھەبىبە مەن ئوٗنى پەيغەمبەر ئەلەيھىسسالامدىن ئاڭلىغاندىن باشلاپ 12 رەكئەت نەفلە ناماز ئوٗقوٗشنى تەرىك ئەتمىدىم دىدى ، تىرمىزى ئائىشە رەزىيەللاھوٗ ئەنھادىن ئوخشاش ھەدىس رىۋايەت قىلغان ۋە زىيادە قىلىپ «پىشىم نامىزىدىن ئىلگىرى 4 رەكەت پەرىزدىن كيىن 2 رەكئەت شام نامىزىدىن 2رەكئەت خوٗپتەم نامىزىدىن كيىن 2 رەكئەت بامدات نامىزىدىن ئىلگىرى 2 رەكئەت ناماز ئوٗقوٗشتوٗر »

الدولة الإسلامية　　　　　　　　　　ديوان الجند

هـ-1436-07-08

نەسھەتتە كەلگەن نەرسلەرنىڭ قاتارىدىن قېرىنداشلارغا ئەسلىتىش ئۈچۈن مۇخابارات بىلەن ئەزان ئوقۇش بۇنىڭدا مۇشەققەت يوك ئەزان ماقاردا جامائەت بۇلۇپ ناماز ئوقۇغان قېرىنداشلار تەرىپىدىن ئوقۇلسا بولىدۇ ، قېرىنداشلار ئارىسىدا غەۋغالار كۆتۈرۈلۈپ خىزمەتلەر ئۈزۈلۈپ قالماسلىقى ئۈچۈن مۇھىم ھادىسىلەرنى مۇخابىراتتا ئايرىم دىسە بولىدۇ ، مۇخاباراتلارنى ئۇمۇمى شەكىلدە تاقاش خەتەرلىك بۇ سىلەرگە مەخپىي ئەمەس لېكىن ناماز ئوقۇشنى ئىرادە قىلغان كىشى مۇخاباراتنى تاقايدۇ ياكى ناماز ئوقۇغۇچىلارنى مەشغۇل قىلماسلىق ئۈچۈن ئاۋازنى پەسلەيدۇ ،

پەيغەنبىرىمىز مۇھەممەد ئەلەيھىسسالامغا ۋە ئۇنىڭ ئائىلە تاۋاباتلىرىغا ۋە بارلىق ساھابىلىرىگگ ئاللاھنىڭ سالامى بولسۇن !

ئاللاھ ئەڭ توغرىسى بىلگۈچىدۇر

ئەسكەرى قازى :

أبو البراء المهاجر